

**Life Long Learning – Education or Training?
Life long learning – educație sau formare?**

Rodica ZIMBRU
Școala cu clasele I-VIII nr. 10 Suceava

Abstract

From the perspective of its aims, adult education is focussed on persons over 18, that have already their own family or intend to, and also on the socio-economical aspect within this so long transition period. According to the society's problems nowadays, studied on the influence of stress towards people were done, and it was clasified, as concentrical circles, in individual, interpersonal, organizational, local, national, international and universal stress. Considering adult education as a training activity, four stadies in adult learning were established: incompetent-unconscious, incompetent-conscious, competent-conscious and competent-unconscious. Adult education is based on experience and dialogue, using especially two verbs: to do and to observe, and the dialogue is between himself and the others. Parent education is an important component of adult education, moreover, parents are considered their children educational assurance. Secondary School no 10 Suceava is the coordinator of a Comenius project related to this idea having partners two schools from Turkey and one from Finland, and one of the final products is a parent magazine containing different aspects of parents- children-school relationships.

1. Educația adulților, prezent și perspectivă

Privită din punct de vedere al obiectivelor urmărite, educația adulților își îndreaptă atenția asupra persoanelor majore, care și-au întemeiat o familie sau sunt pe cale de a o face, care au sau nu copii, care sunt, eventual, părinți unici sau nu, dintr-un motiv sau altul, precum și asupra problematicii de natură economică și socio-profesională, ridicate de perioada pe care o traversează umanitatea la acest început de secol XXI.

Este știut faptul că orice om normal își dorește reușita și fericirea. S-a spus adesea că “*înțelegerea înseamnă putere*”. Înțelegerea naturii umane, așa cum este ea, nu cum am vrea noi să fie, ne poate ajuta mult. Așa încât, felul cum ne înțelegem cu ceilalți, chiar dacă nu reprezintă o garanție nici pentru succes, nici pentru fericire, reprezintă în schimb actul nostru de identitate ca oameni.

Se vehiculează astăzi tot mai des noțiunea de stres, pe seama căreia se pun o mulțime de tipuri de comportamente. Privit ca o stare de oboseală, încordare, nervozitate, panică, presiune, depresie, surmenaj, suprasolicitare etc., stresul duce la diferite extreme: frică, panică, insomnie, fumat, alcool sau, chiar mai rău, droguri, sinucidere. Acestea sunt în egală măsură cauze și efecte.

Cercetătorii au realizat ceea ce se numește "Vârtejul stresului", cuprinzând în cercuri concentrice stresul: individual, interpersonal, organizațional, comunitar, național, internațional, universal etc.

Educația adulților este în măsură să redirecționeze mentalitatea oamenilor într-o lume de tranziție, mereu grăbită, etern stresată și nemulțumită.

2. Psihopedagogia educației adulților ca activitate de training

Cercetătorii au stabilit că există patru stadii în învățare ale adultului: **incompetent – inconștient**: nu știe ce are de făcut și nu știe că nu știe. Se comportă ca și cum ar fi superdotat. (-) x (-) = (+); **incompetent – conștient**: e conștient de faptul că nu știe, ar putea învăța; e o schimbare; **competent – conștient**: absolventul. Știe că e bun, are și actul doveditor. Ex. am luat examenul, am și permis, îmi dai mașina? **competent – inconștient**: ex. șoferii, care ascultă muzică în timp ce conduc, învățătorii care nu au mai au nevoie neapărat de un ghid metodic etc. Se ajunge la acest stadiu prin *metacogniție*.

Educația adulților se bazează pe: **experiență și dialog**. Experiența ține de două verbe: **a face** și **a observa**. Dialogul se realizează între: **mine** și **ceilalți**.

Particularitățile învățării la adulți răspund la întrebarea: “**CE dorim?**”. Într-un răspuns pe cât de scurt, pe atât de concludent, dorim **KASH**:

Knowledge (cunoștințe)

Attitudes (atitudini) **Skills** (deprinderi) **Habits** (abilități)

Așadar, într-o activitate de educație a adulților, care poate fi privită ca un training, se acumulează cunoștințe plus ceva atitudini.

CUM se pregătește o prezentare, ca activitate de training?

Există teoria celor cinci P: **Pregătire**, **Preconizare**, **Prezență**, **Pasiune**, **Personalitate**.

Pregătirea prezentării răspunde noțiunii de **PUTERE**: **Prezentare**, **Unitate de sistematizare**, **Transcriere** (structurare personală a informației), **Editare** (pregătire a ceea ce este esențial în prezentarea dvs.), **Rafinament** (al prezentării), **Elegantă**.

CU ce mijloace se realizează prezentarea? Mijloacele de prezentare ne pot ajuta sau stânjeni. Ele trebuie să favorizeze crearea unui **IMPACT**: **I** = integrat stilului dvs.; **M** = mobilizează prezentarea conferindu-i **P** = profesionalism, **A** = adecvat contextului, **C** = comunicând cu auditorul și fiind **T** = tehnic sonorizat atunci când este nevoie.

DE CE se realizează o astfel de activitate? Răspunsul este **AIDA**. Ce este **AIDA**? **Intervenția noastră**, ca să-și atingă scopul, trebuie să stămească: **Atenția**, **Interesul**, **Dorința** și **Acțiunea**.

Obiectivul bine ales al acțiunii noastre este **SMART**: **Specific**, **Măsurabil**, **Atingibil/tangibil**, **Realist**, încadrat într-o limită de **Timp** în care să-l atingem. Formularea lui este mereu pozitivă. Nu scriu ca obiectiv o acțiune care să împiedice ceva (ex. să nu mă cert cu nevasta).

Mesajele transmise trebuie să se încadreze în sintagma: **KISS** (**Keep It Short and Simple**). **Activitatea mea**, ca formator, trebuie să fie **CAB**: **Caracteristici** (nr. de ore în care se desfășoară), **Avantaje** (e în localitatea dvs. de domiciliu, e în vacanță,

formator e dl X), Beneficii (poți dobândi niște abilități pe care nu le aveai, poți primi niște informații utile) (10 min.).

3. Violența în familie

Dacă am porni în incursiunea noastră prin acest din ce în ce mai frecvent concept de “violență în familie” de la explicația pe care o dă dicționarul acestui termen, am defini violența ca pe un act de brutalitate, tărie, forță, intensitate, acces de mânie nestăpânită, în vorbe sau în fapte. E oarecum sinonim cu “agresivitate”, care presupune un atac, cauzat și el de accese de furie, forță etc.

Dacă întrebăm pe un părinte cum definește un copil agresiv, probabil că va răspunde: lovește, mușcă, țipă, sparge, vorbește urât, bate din picior, trânteste ușa, înjură, mormăie etc.

Dacă întrebăm un copil cum definește comportamentul agresiv, sau violența, probabil că ni s-ar răspunde: în primul rând ceartă, scandal, bătaie, trântit lucruri, țipat etc. Răspunsul pe care îl primim la această întrebare, din păcate, e rodul unor experiențe traumatizante la care este supus copilul în familia lui.

O scurtă incursiune în apariția agresivității ne evidențiază trei tipuri de astfel de comportare:

a) agresivitatea innăscută. Susținătorii acestei teorii consideră că toți ne naștem cu impulsuri agresive și că ele trebuie consumate, altfel, sentimentele negative acumulate pot să explodeze la un moment dat. De câte ori n-am simțit, fiecare dintre noi, dorința de a izbi ceva, de a înjura, sau măcar de a scoate limba, într-un acces de furie necontrolată?

b) agresivitatea născută din frustrare. Cei care susțin această teorie consideră că fiecare om care este împiedicat să-și îndeplinească o necesitate devine frustrat. Reacția sa la frustrare este aproape instinctuală.

c) agresivitatea învățată. Această teorie pleacă de la ideea că fiecare comportament, deci și cel agresiv, este învățat în timp. La baza acestei teorii – teoria învățării sociale – se află procesul învățării prin imitarea exemplului.

Unele dintre comportamente sunt învățate în familie. Exemplul dat de părinți prin felul în care își exprimă supărarea, frica, dezamăgirea, se poate regăsi cu multă ușurință în comportamentul copiilor lor. Dacă părinții își pălmuiesc des copiii, există posibilitatea ca și copiii să lovească. Sunt părinți care trântesc ușile și țipă dacă sunt supărați. Aceeași înclinație o putem vedea și la copiii lor.

În majoritatea cazurilor, principalii educatori și corectori sunt părinții. Aceștia, de regulă, impun o groază de reguli și interdicții care determină frustrări. S-a spus, și pe bună dreptate, despre copii că învață din felul în care trăiesc.

“Dacă copiii sunt crescuți cu critici, ei învață să condamne. Dacă copiii trăiesc în ostilitate, ei învață să bată.

Dacă copiii trăiesc în milă, ei învață să se autocompătimească. Dacă copiii trăiesc în ridicol, ei învață să fie sfioși.

Dacă copiii trăiesc în gelozie, ei învață ce este invidia. Dacă copiii trăiesc în toleranță, ei învață să fie răbdători. Dacă copiii trăiesc în încurajare, ei învață să fie încrezători.

Dacă copiii trăiesc în aprobare, ei învață să se placă pe ei înșiși. Dacă copiii trăiesc în acceptare, ei învață să aibă un țel.

Dacă copiii trăiesc în generozitate, ei învață să fie generoși.

Dacă copiii trăiesc în cinste și dreptate, ei învață ce înseamnă adevărul și justiția.

Dacă copiii trăiesc în siguranță, ei învață că lumea este un loc frumos în care poți trăi. Dacă copiii trăiesc cu seninătate, ei învață să aibă mintea împăcată.

Dacă copiii trăiesc în apreciere, ei înșiși învață să aprecieze.”

(Dorothy L. Nolte) În zilele noastre, asistăm din ce în ce mai des la tot felul de acte de violență casnică, în care de cele mai multe ori, sunt implicați și copiii. Recent, mass-media din județ, dar și cele la nivel național, aduc în prim plan tot mai multe situații în care datorită violenței domestice se întâmplă omoruri, accese și tentative de sinucidere, copiii sunt lăsați nesupravegheați și ajung în stradă sau, mai rău, li se întâmplă fel de fel de nenorociri. Chiar dacă în locul eternelor certuri familiale, în care cel mai adesea copilul este teatru de război, ar fi preferabilă separarea celor doi soți, în ambele situații, cel care suferă este copilul.

La nivel mondial, de câțiva ani încoace se desfășoară o amplă manifestare sub denumirea generică de “Concertina WANGO” (World Association of Non-Governmental Organizations). La această manifestare, cel mai important subiect de discuție îl reprezintă în ultimul timp educația pentru valori mondiale. În *“Declarația Mileniului”* (2000), noțiuni ca: *libertate, egalitate, toleranță, respect pentru natură, pace și securitate, protejarea pământului* sunt doar o parte din valorile pe care orice națiune care se respectă ar dori să le inoculeze membrilor săi. Din păcate, toți participanții consideră că umanitatea se află într-un moment de criză pe care, cu cât încearcă să-l depășească, cu atât se vede mai neputincioasă să o facă, dacă nu există la nivel mondial o predispoziție spre aceasta.

3. Părinții – garanție educațională pentru copiii lor

În lucrarea sa *Sociologia educației familiale*, Elisabeta Stănculescu consemnează faptul că mamele din categoriile sociale inferioare optează, în general pentru valori educative atipice categoriilor cărora le aparțin: împlinesc prin copii aspirațiile lor întrerupte sau nerealizate. În familiile din clasele populare s-a încetățenit “ordinea populară domestică”, însemnând respectul și imaginea publică dorită ridicată la rangul de principiu moral încă din satul lui Creangă: *“Decât sărac în oraș, mai bine-n satul tău fruntaș”*.

Cercetătorii portughezi disting patru tipuri de reprezentare a evaluării părinților de către copii. Acestea sunt bazate pe:

1) înțelegere și sprijin parental – adolescentul știe că poate conta pe sprijinul părinților;

2) autoritarism parental – adolescentul / copilul e supus, controlat excesiv, se simte vinovat că nu e la înălțimea cerințelor;

3) respingere parentală – au impresia că sunt o sursă de griji pentru părinții lor;

4) in Justiție parentală – ei cred că părinții îl preferă pe unul sau pe altul dintre frați.

Evaluarea negativă a mamei este mai rară decât a tatălui. Mama este considerată instrumentul prin care Dumnezeu trasează destinul copilului, în vreme ce tatăl este considerat agent al educației. În familiile monoparentale apar adesea

dificultăți de exercitare a rolului educativ.

Raportul familie – școală este unul de control, ajutor și suport, familia având simultan rol de client, garant, grup de presiune și partener al activității școlare. Școala a devenit o componentă a vieții de familie, iar copilul un actor al propriei educații.

Școala cu clasele I-VIII nr. 10 Suceava desfășoară începând de anul trecut un proiect european Comenius, componentă a programului Socrates, care se intitulează “Părinții – garanție educațională pentru copiii lor” (PEACH – Parents as Educational Assurance for their Children”), proiect care are ca parteneri două școli din Ankara, Tucia și o școală din Turku, Finlanda. Obiectivul general al acestui proiect este redimensionarea relațiilor familiei cu instituțiile educaționale pe de o parte, precum și a relațiilor intrafamiliale, pe de altă parte. Proiectul a primit deja finanțare pentru anul al doilea, iar unul dintre produsele sale finale este revista intitulată *Părinți în Europa*, revistă bilingvă pentru și despre părinți. Revista cuprinde aspecte teoretice, sfaturi, impresii din întâlnirile de proiect, chestionare și se dorește un instrument de lucru cu părinții și pentru părinți. Pentru că educația părinților se subsumează educației adulților și este o componentă importantă a acesteia, datorită impactului pe care adulții, părinții, îl au asupra tinerei generații.

Bibliografie:

Arachelian, V. (1977), *Cum învățăm să trăim*, Ed. Politehnică, București. Chapman, G. (2000), *Cele cinci limbaje ale iubirii*, Ed. Curtea Veche, București. Coruț, P. (2000), *Leacuri de suflet pentru fete și femei*, Ed. Candy, Iași. Drâmba, Ovidiu (2000), *Istoria culturii și civilizației*, Ed. Saeculum, București, vol. I-III. Giblin, L. (2000), *Arta dezvoltării relațiilor interumane*, Ed. Curtea Veche, București. Gray, J. (2001), *Copiii sunt din Rai*, Ed. Vremea, București.